

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avd. 5

DOM
2023-11-30
Meddelad i Göteborg

Mål nr
7027-23

KLAGANDE

Axel Darvik, 19820626-4817

MOTPART

Göteborgs kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunstyrelsen i Göteborgs kommuns beslut 2023-05-24, dnr § 435 0334/23

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet i de delar det avser att tilldela stadsmiljönämnden höjt kommunbidrag om 92 000 tkr för 2023 och framåt samt att lösa upp 12 mkr av kommuncentral reserv avseende försörjningsstöd (punkterna 1 och 4 i beslutet).

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Kommunstyrelsen i Göteborgs kommun beslöt att:

1. stadsmiljönämnden tilldelas höjt kommunbidrag om 92 000 tkr för 2023 och framåt,
2. en kommuncentral pott om 20 000 tkr för förstärkt måltids-, kvälls-, helg- och lovverksamhet inrättas för avrop från socialnämnderna,
3. lösa upp allmän reserv om 100 mkr, och
4. lösa upp 12 mkr av kommuncentral reserv avseende försörjningsstöd.

YRKANDEN M.M.

Axel Darvik yrkar att beslutet ska upphävas och anför i huvudsak följande.

Eftersom beslutet handlar om delar av en kompletteringsbudget, är det inte förenligt med 5 kap. 1 § kommunallagen, där det står att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen, främst mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. Det torde vara uppenbart att ett sådant här beslut måste underställas kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen får inte vara sista beslutsinstans i budgetärenden som rör hela kommunens budget. Nya uppdrag och utgiftsposter måste ses som en betydande ändring av budget. Det överklagade beslutet innebär både att flytta pengar från tidigare anslag och att använda reserver. Att flytta anslag borde definitivt vara ett beslut för kommunfullmäktige och reserver borde enbart få användas för att täcka oförutsedda extrakostnader inom ramen för de redan beslutade anslagen och inte för att bekosta nya kommunala åtaganden.

Göteborgs kommun anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

I kommunfullmäktiges budgetbeslut från den 24 november 2022, ”Fastställande av kommunstyrelsens befogenheter” anges bl.a. att kommunstyrelsen bemyndigas att inom ramen för beslutad budget fatta beslut om de poster som

budgeterats under kommuncentrala medel samt att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

I kommunfullmäktiges budget görs ett antal centrala avsättningar. Under rubriken "Avsättning försörjningsstöd" anges att medel avsätts centralt för att hantera risk för ökade kostnader med socialnämndernas försörjningsstöd samt att kommunstyrelsen bemyndigas att fritt förvalta denna avsättning. Av "Ekonomisk sammanställning" framgår att avsättningen omfattar 50 000 tkr. Under rubriken "Allmän ekonomisk reserv" anges att ekonomisk reserv avsätts centralt för att hantera oplanerade kostnader som inte kunnat förutses i budgetarbetet samt att kommunstyrelsen bemyndigas att fritt förvalta denna avsättning. Av "Ekonomisk sammanställning" framgår att den här avsättningen omfattar 100 000 tkr. Av budgeten framgår vidare att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2023 ska besluta om kompletteringsbudget. Med anledning av detta ges kommunstyrelsen delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

Kommunfullmäktige får inte delegera rätten att fatta beslut i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. Detta gäller bland annat beslut i ärenden som avser budget. Lagstiftningen ger dock inget entydigt svar på frågan vilket utrymme kommunstyrelsen har att utifrån ett bemyndigande från kommunfullmäktige fatta beslut inom ramen för en kompletteringsbudget. Genom kommunfullmäktiges budget har kommunstyrelsen getts möjlighet att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut. Kommunfullmäktige har vidare gjort centrala avsättningar och har bemyndigat kommunstyrelsen att fritt förvalta dessa.

Kommunstyrelsens beslut att tilldela stadsmiljönämnden höjt kommunbidrag för 2023 och framåt samt att inrätta en kommuncentral pott för förstärkt måltids-, kväll-, helg- och lovverksamhet för avrop från socialnämnderna innebär inte att den totala ramen för kommunens budget 2023 har överskridits.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Ett överklagat beslut ska upphävas, om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning (13 kap. 8 § första stycket kommunallagen).

Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller regionen, främst

1. mål och riktlinjer för verksamheten,
2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,
3. nämndernas organisation och verksamhetsformer,
4. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda,
7. årsredovisning och ansvarsfrihet,
8. folkomröstning i kommunen eller regionen, och
9. extra val till fullmäktige.

Fullmäktige beslutar också i andra ärenden som anges i denna lag eller i andra författningar 5 kap. 1 § kommunallagen).

Fullmäktige får uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst

ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som anges i 5 kap. 1 § första stycket eller som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige får dock inte delegeras till nämnderna (5 kap. 2 § kommunallagen).

I samband med att budgeten fastställs eller anslag annars beviljas får fullmäktige uppdra åt en nämnd att genomföra en viss verksamhet inom ramen för de riktlinjer om verksamheten som fullmäktige har fastställt, om inte något annat följer av lag eller annan författning (5 kap. 4 § kommunallagen).

Förvaltningsrättens bedömning

Axel Darvik har gjort gällande att kommunstyrelsen inte har varit behörig att fatta de aktuella besluten och menar att det rätteligen har ankommit på kommunfullmäktige att fatta sådana beslut.

Av utredningen framgår att kommunstyrelsen av kommunfullmäktige har bemyndigats att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut. Vidare har kommunstyrelsen bemyndigats att inom ramen för beslutad budget fatta beslut om de poster som budgeterats under kommuncentrala medel. Kommunstyrelsen har även bemyndigats att inom ramen för beslutad budget besluta om uppdrag till nämnder med anledning av genomförandet av budgeten för 2023 under förutsättning att åtgärden ryms inom nämnds reglemente och budget (kommunfullmäktiges beslut den 24 november 2022 § 5 0068/22).

Av budgeten framgår att kommunfullmäktige har gjort vissa centrala avsättningar. Bland annat har medel avsatts för att hantera risk för ökade kostnader för socialnämndernas försörjningsstöd och kommunstyrelsen har bemyndigats att fritt förvalta den avsättningen. En allmän ekonomisk reserv har avsatts för att hantera oplanerade kostnader som inte kunnat förutses i

budgetarbetet och kommunstyrelsen har bemyndigats att fritt förvalta den avsättningen (budgeten s. 54).

Kommunstyrelsen har genom det överklagade beslutet bland annat beslutat att stadsmiljönämnden tilldelas höjt kommunbidrag om 92 000 tkr för 2023 och framåt. Förvaltningsrätten konstaterar att de centrala avsättningarna i budgeten avser år 2023. Kommunstyrelsen beslut innebär dock att stadsmiljönämnden tilldelas höjt kommunbidrag för såväl 2023 som år framåt, varför det rör sig om en ekonomisk fråga som inte ligger inom ramen för den budget för 2023 som kommunfullmäktige beslutat om. Därmed går kommunstyrelsens beslut i denna del utöver det bemyndigande man fått och beslutet skulle därmed rätteligen ha fattats av kommunfullmäktige. Beslutet i denna del ska därför upphävas.

När det gäller beslutet att lösa upp allmän reserv om 100 miljoner kr har annat inte kommit fram än att det ligger inom de ramar och bemyndiganden som kommunstyrelsen har fått. Vad Axel Darvik har anfört visar inte att beslutet i denna del strider mot någon av prövningsgrunderna i 13 kap. 8 § kommunalagen och därmed är olagligt. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Kommunstyrelsen har beslutat att lösa upp bl.a. 12 miljoner kr av den kommuncentrala reserven om 50 miljoner kr avsedd för försörjningsstöd samt att inrätta en kommuncentral pott om 20 miljoner kr för förstärkt måltids-, kväll-, helg- och lovverksamhet för avrop från socialnämnderna. Närmare beskrivning av vad det är för verksamheter som avses saknas i målet. Försörjningsstöd utgår dock till enskilda personer för personliga behov och inte till olika verksamheter (4 kap. 1 § socialtjänstlagen). De aktuella verksamheterna kan därför inte anses utgöra verksamheter kopplade till socialnämndernas åligganden avseende försörjningsstöd. Beslutet att lösa upp 12 miljoner kr av kommuncentral reserv avseende försörjningsstöd bedöms därför gå utöver vad kommunstyrelsen har varit behörig att besluta om. Fråga kan inte anses vara om en sådan justering eller tolkning av budgeten som rymms

inom kommunstyrelsens bemyndigande. Beslutet i denna del skulle därför rätteligen ha fattats av kommunfullmäktige och ska därför upphävas.

Enligt förvaltningsrättens bedömning har det inte kommit fram i målet att beslutet att inrätta en kommuncentral pott om 20 miljoner kr för förstärkt måltids-, kvälls-, helg- och lovverksamhet kan anses vara ett ärende som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. Det närmare ändamålet med potten är som nämnts ovan oklart, men det är fråga om medel som ska disponeras av socialnämnderna och det har inte kommit fram annat än att det är ändamål som kan rymmas inom nämndernas verksamhet (om än inte inom ramen för försörjningsstöd). I förhållande till kommunens storlek och kommunens totala budget rör det sig inte heller om ett högt belopp. Axel Darvik kan inte anses ha visat att beslutet i denna del strider mot någon av prövningsgrunderna i 13 kap. 8 § kommunallagen. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-03)

För kommunmedlemmar: kungörelsedelgivning

Karin Hartmann

Rådman

I avgörandet har även de särskilda ledamöterna Lena Palm och Marie Persson deltagit.

Föredragande jurist i målet har varit Tom Smedberg.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.